

Allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur

Kvinnor har dubbelt så hög risk som män att drabbas av allvarliga olycksfall vid kontakt med djur i arbetet. Över hälften av olyckorna drabbar yrkesgruppen *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete*. Hästen är det djur som är inblandat i flest allvarliga arbetsolycksfall. Det visar statistik från Afa Försäkring.

Vill du ta del av kommande publikationer?

Ladda ner och prenumerera på våra statistikrapporter här:

[afaforsakring.se/
statistikrapporter](https://afaforsakring.se/statistikrapporter)



Foto: Michael Jönsson, Johnér-Bilbyrå

Om rapporten

Den här rapporten handlar om allvarliga arbetsolycksfall som har inträffat vid kontakt med djur i arbetet. Olyckorna kan till exempel ha skett när den drabbade har ramlat av en häst eller blivit klämd av en ko. Skötsel av djur behöver inte ingå i arbetsuppgifterna, även olyckor där den drabbade till exempel har blivit biten av en hund hos en klient eller stungen av en geting vid arbete utomhus ingår i rapporten.

Mellan 2017 och 2021 inträffade drygt 700 allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet, vilket motsvarar en dryg procent av samtliga allvarliga arbetsolycksfall under perioden.

Allvarliga arbetsolycksfall

Med ett allvarligt arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar i arbetet) menar vi att olyckan har lett till mer än 30 dagars sjukskrivning/motsvarande läkningstid eller till medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Arbetskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, omfattar samtliga anställda, det vill säga såväl arbetare som tjänstemän, inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Fremia/LO/PTK. Fremia är en arbetsgivarorganisation för kooperativa och idéburna företag. TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobona-företag. Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter. Afa Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA).

Rapporten bygger på en genomgång av 713 allvarliga arbetsolycksfall med djur som Afa Försäkring har betalat ut ersättning för genom arbetskadeförsäkringen. Olyckorna inträffade mellan 2017 och 2021.

Statistiken kommer från Afa Försäkrings skadedatabas och är avläst den 31 december 2022. Vid riskberäkningar är statistiken avläst 31 december året efter att olyckan skedde.

Viltolyckor ingår inte i rapporten då skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon i första hand ersätts av trafikskadeförsäkringen och därför inte inkluderas i vår statistik över arbetsskador.

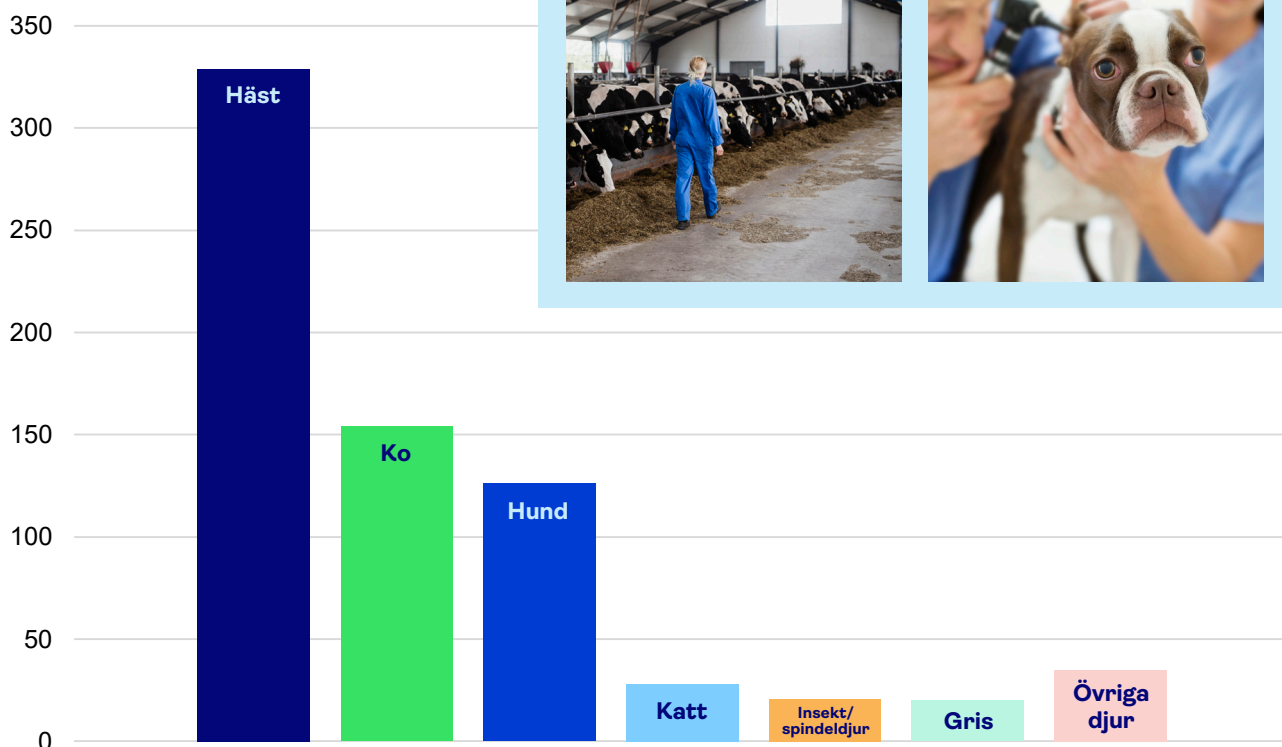


Hästar är inblandade i flest allvarliga arbetsolycksfall

Diagram 1 visar vilka djur som oftast är inblandade i allvarliga arbetsolycksfall.

Diagram 1

Antal allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet 2017–2021, uppdelat på det djur som är inblandat i olyckan. Kvinnor och män. Antal: 713.



Hästar står för nästan hälften av olyckorna, som kan bero på att den drabbade blir sparkad, påsprungen eller avkastad av en häst. Tre av fem allvarliga hästolyckor sker inom yrkesgruppen *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete*. Därefter följer *idrottare* med en av fem hästolyckor. De flesta som drabbas är kvinnor upp till 45 år.

Kor och hundar står för näst flest av olycksfallen, med ungefär en femtedel var.



Foto: 1) Anna Johnsson 2) Calaimage, Johnér/Bildbyrå



Olyckor med kor drabbar också främst personer som arbetar inom *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete* och kan bland annat bero på att den drabbade har blivit sparkad, knuffad eller klämd av en ko.



Hundolyckor kan till exempel vara *polis*er som blir bitna av tjänstehundar eller *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* som blir attackerade av hundar vid hembesök hos brukare.



Kattolyckor inträffar ofta inom *veterinärverksamhet*, där den drabbade blir klöst eller biten.



Olyckor med insekter och spindeldjur drabbar främst yrken där man arbetar utomhus, till exempel *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete* och *fastighets-skötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.*

Olyckor vid kontakt med katter, insekter och spindeldjur blir oftast inte allvarliga, utan leder till sjukskrivning i färre än 31 dagar.

Vanligast att kvinnor drabbas

Som **diagram 2** visar är det främst kvinnor som drabbas av allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet. Under åren 2017–2021 drabbade två tredjedelar av olyckorna kvinnor och en tredjedel av olyckorna drabbade män. För att kunna göra statistiska jämförelser mellan könen sätter vi antalet olyckor i relation till antalet sysselsatta (risk).

I **diagram 3** redovisas risken för allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet uppdelat på kön och åldersgrupp. För kvinnor är den genomsnittliga risken, oavsett ålder, dubbelt så hög som för män. Genomsnittsriskerna för kvinnor är 0,04 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta. För män är den 0,02.¹

Kvinnor i den yngsta åldersgruppen (16–25 år) har högst risk för allvarliga arbetsolycksfall vid arbete med djur: 0,07 olycksfall per 1 000 sysselsatta. För kvinnor minskar risken med stigande ålder, för män ökar den istället.

I samtliga åldersgrupper har kvinnor en högre risk än män, skillnaden jämnar dock ut sig med åldern. I den yngsta åldersgruppen har kvinnor nästan sex gånger högre risk än män. I den äldsta gruppen är risken för kvinnor och män ungefär lika hög.

Diagram 2

Allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet 2017–2021, efter kön.

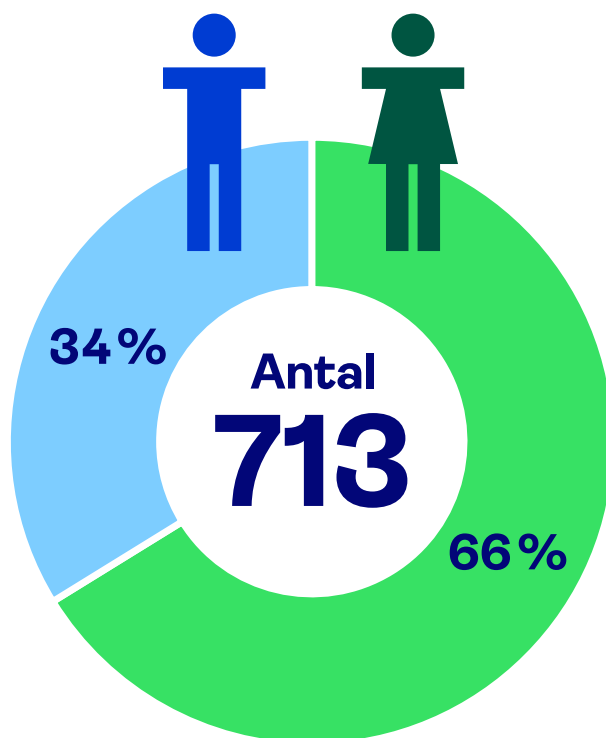
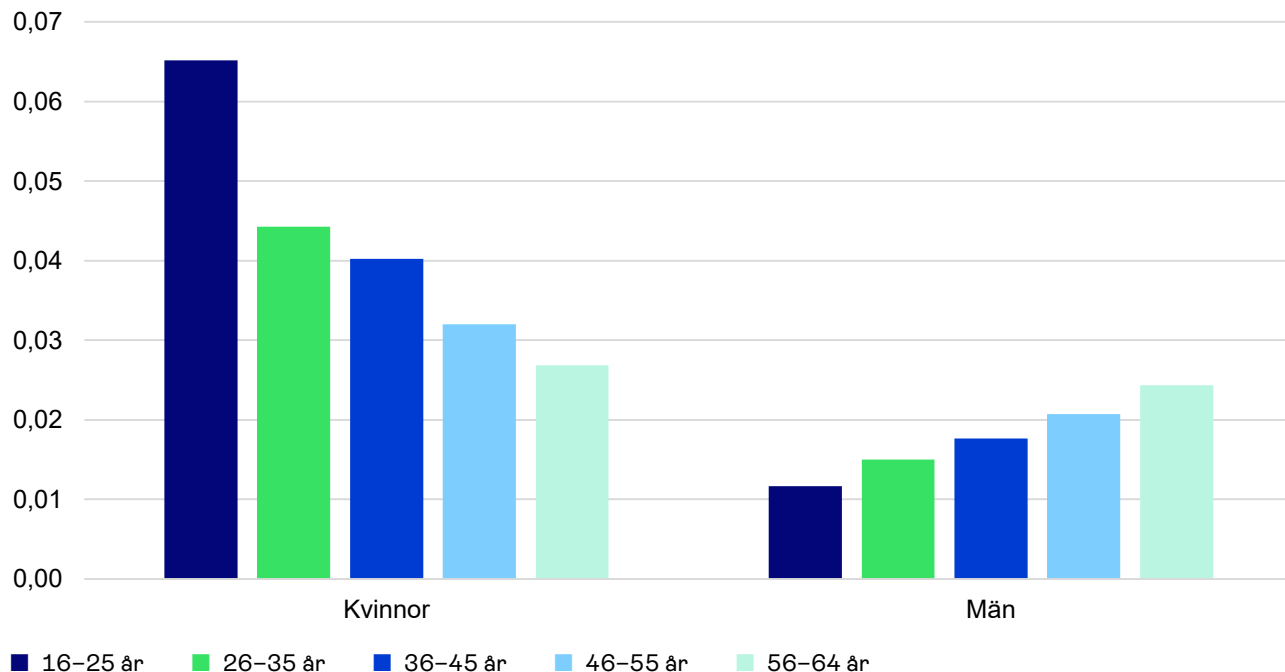


Diagram 3

Antal allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet per 1 000 sysselsatta (risk), efter kön och åldersgrupp. Genomsnitt 2017–2021.

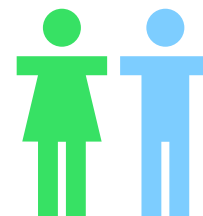


¹ Den totala risken att drabbas av ett allvarligt arbetsolycksfall (samtliga orsaker) 2021 var 2,6 i genomsnitt för båda könen: 1,9 för kvinnor och 3,3 för män (Afa Försäkring Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro 2023).

Högst risk inom jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

I **tabell 1** redovisas risken för allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet uppdelat på kön och yrkesgrupp. *Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete* står för över hälften av de allvarliga arbetsolycksfallen och har också högst risk. Det gäller både kvinnor och män. Inom yrkesgruppen sker flest olyckor i samband med uppfödning och skötsel av djur. Näst högst risk har *veterinärverksamhet* och *idrottare*.²

I de yrkesgrupper där vi kan redovisa risken för båda könen separat, har kvinnor en högre risk än män. Att risken skiljer sig åt mellan kvinnor och män inom samma yrkesgrupp kan bero på att arbetsuppgifterna skiljer sig åt mellan könen.



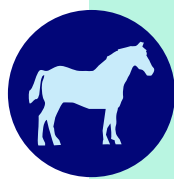
Tabell 1

Antal allvarliga arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet per 1 000 sysselsatta (risk), efter kön och yrkesgrupp. Genomsnitt 2017–2021.

Yrkesgrupp	Kvinnor	Män	Kvinnor och män
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	3,82	0,78	1,65
Veterinärverksamhet	1,47	-	1,30
Idrottare	1,98	0,47	1,14
Poliser	0,59	0,23	0,36
Livsmedelsarbete	-	0,14	0,09
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	0,03	-	0,03
Yrkesförare	-	-	0,02
Chefsyrken	-	-	0,01
Samtliga yrkesgrupper	0,04	0,02	0,03

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp.

Typfall



Kvinnor

Den typiska personen som drabbas av ett allvarligt arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet är i 20-årsåldern och arbetar inom yrkesgruppen *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete*. Hon har blivit skadad när hon arbetade med en häst.



Foto: Michael Jönsson, Johnér-Bildbyrå



Män

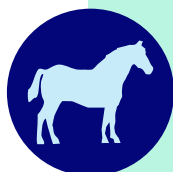
Den typiska personen som drabbas av ett allvarligt arbetsolycksfall vid kontakt med djur i arbetet är i 40-årsåldern och arbetar inom yrkesgruppen *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete*. Han har blivit skadad när han arbetade med en ko.



Foto: Måskot, Johnér-Bildbyrå

² Veterinärverksamhet innefattar yrkena veterinärer och djursjukskötare, m.fl. Idrottare innefattar idrottstränare och instruktörer, m.fl. och hästränare, m.fl.

Exempel på händelseförlopp



Kvinna

Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

Diagnos

Fraktur på annat finger

Skadeallvar

Sjukskriven >30 dagar



"Ledde ut en häst från stallet till hagen i ett grimskaft. Hästen ryckte till och mitt finger fastnade i grimskaftet."



Man

Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

Diagnos

Kontusion på knä

Skadeallvar

Sjukskriven >30 dagar



"Klippte kor. Kon sparkade och träffade höger knä."



Kvinna

Veterinärverksamhet

Diagnos

Bett av djur, ospecificerat

Skadeallvar

Medicinsk invaliditet



"Jag röntgade en katt, som bet mig i vänstra handen."



Man

Polis

Diagnos

Bett av djur, ospecificerat

Skadeallvar

Medicinsk invaliditet



"Vid spårövning gick polishunden till attack och bet mig svårt i höften och skinkan."

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se

Afa Försäkring • 106 27 Stockholm • 0771-88 00 00 • 08-696 40 00 • afaforsakring.se

afa
FÖRSÄKRING